

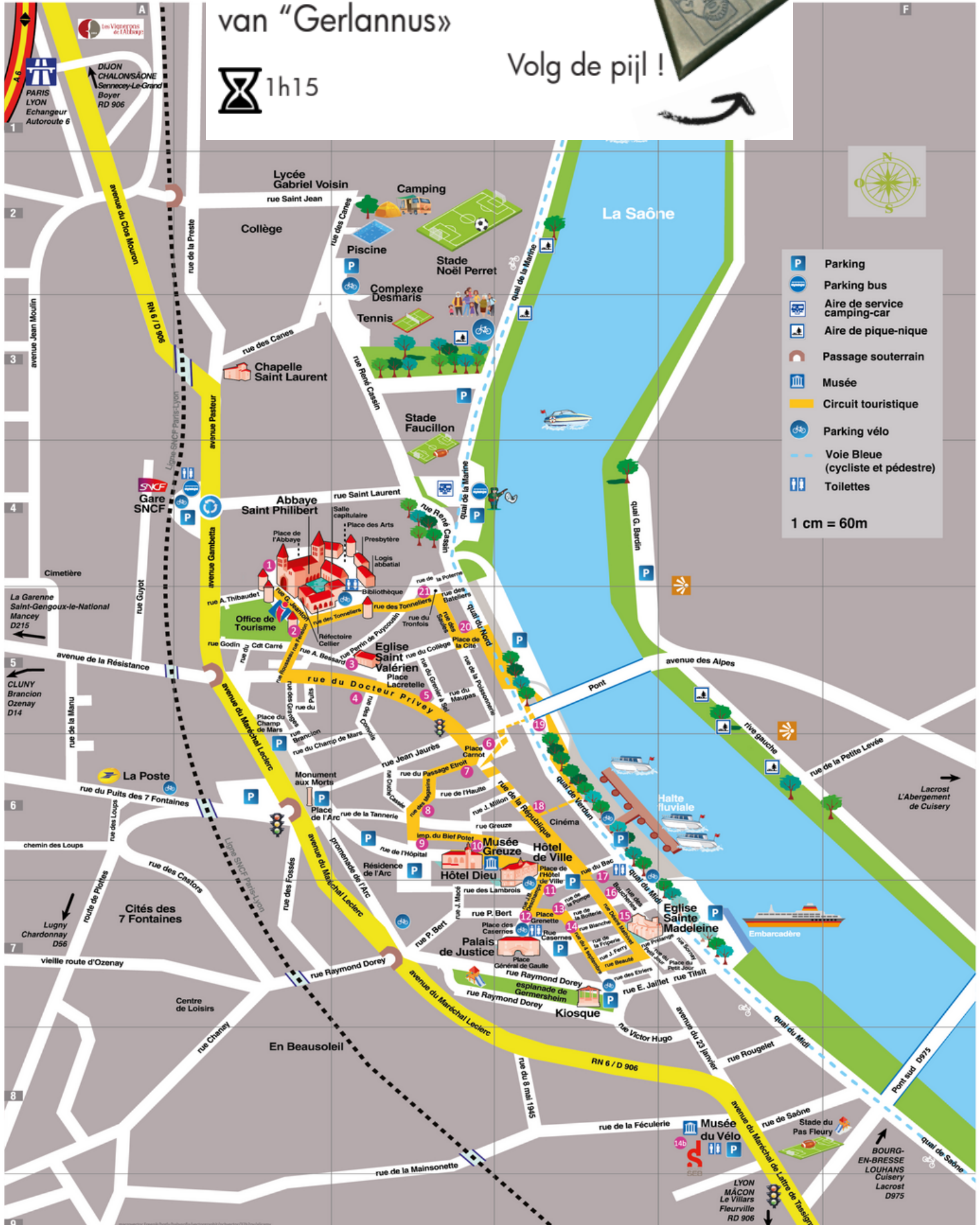
# WELKOM IN TOURNUS !



Voetgangerscircuit  
«In de voetsporen  
van "Gerlannus"»

1h15

Volg de pijl !



## 1 Abdij Saint-Philibert

U bevindt zich hier in het abdij-kwartier. Of liever, de versterkte vesting van de abdij. Als u om u heen kijkt, ziet u nog de oorspronkelijke verdedigingswallen met hun torens. Precies tegenover de entree van de abdij staan de twee "Tours des Champs", de torens die toegang boden tot de velden rond de stad. Ze werden afgesloten door een valpoort, waarvan u de groef nog steeds in de stenen kunt zien. Met haar hoge silhouet van roze steen torent de Sint-Philibertusabdij letterlijk boven de stad uit. In de middeleeuwen vertegenwoordigde zij naast een religieuze ook een wereldlijke macht, want de abt was tevens bestuurder van Tournus. De meer dan duizend jaar oude abdij is een van de mooiste en best bewaarde romaanse kerken van Frankrijk.

- 178 : De inwoners krijgen al gauw bezoek van de heer Valérien die als zendeling het evangelie verkondigt. Hij werd eerst gemarteld en de facto onthoofd. Twee eeuwen later werd op zijn grafsteen een oratorium gebouwd en daarmee werd de basis voor de bouw van de abdij gelegd.

- 875 : De monniken van Saint-Philibert komen naar Tournus. Zij waren al 40 jaar op de vlucht vanwege een invasie van de Vikingen rondom het eiland Noirmoutier. Het dorp werd hun geschonken door de koning Charles le Chauve en ze bouwden de abdij verder uit. In het Mittelalder übte der Abt als Grundherr die weltliche Gewalt über Tournus aus. In de middeleeuwen oefende het ook een tijd – lijke macht uit, aangezien de abt tevens de heer van Tournus was.

- Mittel XI e , XI e & XII e Jhdt. : Bouw van de abdij

*Een bezoek aan het gebouw is nóg interessanter met de audiogids, te huur bij het toeristenbureau.*

## 2 De portierstoren

Deze toren van de abdiyvesting gaf toegang tot de abdij vanuit de stad. Je kon de abdij in die tijd overigens niet zomaar binnen wandelen: de monniken leefden in een eigen, geïsoleerde gemeenschap.

## 3 De kerk van Saint Valérien

Deze 11e eeuwse Romaanse kerk is gewijd aan de eerste missionaris van Tournus, in 178 tot martelaar gemaakt. De kerk was eerst onderdeel van een benedictijnenklooster en vervolgens van het Tournus College.

## 4 Rue du Docteur Privey

N°38 heeft een prachtige gotische galerij op de 1. verdieping.

## 5 The Chimeras' House

Dit gotische huis met beneden een bakkerij dateert uit de 15e en 16e eeuw en draagt deze naam vanwege de twee chimera's aan weerszijden van de stenen band die de begane grond van de eerste verdieping scheidt. Helaas is een van de fabeldieren vernietigd.

## 6 Logis de la Teste Noire

Het is een van de laatst overgebleven vakwerkhuisen in Tournus. Het is gebouwd in de vorm van een kraag: de eerste verdieping stulpt uit ten opzichte van de begane grond. Als er op deze manier werd gebouwd, was dat simpelweg omdat men belasting betaalde op basis van de oppervlakte van de begane grond. De eigenaars probeerden zo op de eerste verdieping weer wat ruimte te winnen! Dit gebouw was achtereenvolgens herberg, postkantoor en toeristenbureau. Opmerkelijk is de in het hout gekerfde engel op de balk op

de hoek van Place Carnot en Rue de la République. Op de Place Carnot stond vroeger nog een andere kerk: de St. André. Nadat deze in onbruik was geraakt, werd hij leeggeroofd en beschadigd, vervolgens verkocht, verbouwd tot arbeiderswoningen en uiteindelijk in 1805 gesloopt.

## 7 Rue du Passage Etroit

U bent in de 'smalredoorgangstraat', een van de vele steegjes van Tournus, waar al een mediterrane sfeer te proeven is. Tournus, de meest Noordelijke stad van het Zuiden, doet enigszins denken aan Lyon. Ook hier zijn talrijke steegjes, traboules en herenhuizen! Vermeldingswaardig is de kraagstenen schoorsteen tegen de muur links.

## 8 Rue des Magasins

Zo genoemd omdat er hier magazijnen (pakhuizen) waren. Een waterput markeert de hoek van de Rue de la Cruche Cassée. Deze naam doet denken aan een bekend werk van de beroemdste Tournusien, de schilder Jean-Baptiste Greuze. Het toont een licht ontkleed jong meisje met een mysterieuze blik en een gebroken kan op haar rechterarm. Dit schilderij is een allegorie op het verlies van maagdelijkheid en wordt beschouwd als een van de mooiste werken van Greuze.

## 9 Rue du Bief Potet

De naam komt van de beek die hier nog steeds onder de grond loopt (gekanaliseerd in 1905). Dit was ooit de straat van de leerlooiers. Met het stromende beekje werden watermolens aangedreven, gebruikt om de schors van eiken- of kastanjebomen te verpoederen. Het tanninepoeder werd gebruikt voor het 'tanen' of looien van huiden, een onwelriekend ambacht dat veel afvalwater opleverde. Ook de huishoudens en andere lokale ambachten loosden hun afvalwater op de beek, want er was geen riolering in deze wijk. De 'Bief Potet' bracht het vuile water dwars door het centrum naar de Saône.

## 10 Hôtel Dieu

Het Hôtel Dieu Musée Greuze, met zijn drie grote patiëntenzalen en zijn 17e eeuwse apotheek, doet niet onder voor de Hospices de Beaune! De gebouwen herbergen diverse werken van Greuze, waaronder twee prachtige zelfportretten. De huidige ingang is gecreëerd in een aantal gotische huizen naast het Hôtel Dieu.

## 11 Place de l'Hôtel de Ville

Het imposante 18e eeuwse stadhuis is ontworpen door Emiland Gauthey, een beroemde architect uit de Staten van Bourgondië (1732-1806). Hij is ook de ontwerper van het Canal du Centre. In het midden van het plein staat een standbeeld van Jean Baptiste Greuze, geboren in 1725 in Tournus. Op de tegenoverliggende hoeken van het stadhuysplein staan twee fraaie gebouwen: het gotische huis met arcades en de "Logis de l'Escargot", zo genoemd vanwege de hoektoren in de vorm van een slak.

## 12 Palais de Justice

Deze kazerne werd gebouwd van 1733 tot 1736 in opdracht van kardinaal de Fleury, abt van Tournus en toekomstig minister van Lodewijk XV. Op de begane grond waren de stallen en op de verdiepingen de slaapzalen. Dit gebouw werd voor verschillende doeleinden gebruikt. In de 19e eeuw was hier het Gerechtshof van Vrede en Handel, vandaar de huidige naam.

## 13 Place de la Grenette

Onlangs met een knipoog naar de hier actieve stoepkrijtartiësten omgedoopt tot 'Place de la Craie', hier bevond zich de graanmarkt. Op het einde geeft de gebogen muur de Munttoren aan. Hier werd in 1885 een schat gevonden. Nou ja, 'schat'. Het ging om enkele munten, waarmee kon worden aangetoond dat de monniken van de Abdij St. Philibert het recht hadden om een eigen munt te slaan... Eenmaal voorbij deze toren komt u in het voormalige castrum, het oudste en meest karakteristieke deel van Tournus dat dateert uit de Romeinse tijd. De hoofdstraat, de Rue Désiré Mathivet, wordt doorsneden door loodrecht erop staande straten. Hier was een kamp waar de legioenen zich kwamen bevoorraden.

## 14 Rue de la Boiterie & Rue Beauté

'La boîte', was het dagelijkse rantsoen wijn voor een arbeider. In de rue de la Boiterie werd dus wijn geserveerd: het was de straat van de cabaretten! De Madeleine wijk is vandaag de dag veel rustiger dan in de vorige eeuw, toen hier ook de gelegenheden voor 'dames van lichte zeden' waren, met name in de rue Beauté.

## 14b Fietsmuseum

Op luttele minuten van uw traject, ontdek hier een indrukwekkende verzamel-ling uiteenlopende modellen fietsen, opgebouwd door een gepassioneerde verzamelaar. Van de antieke 'draisienne', een simpele machine uit 1818 die met de voeten werd geduwd, tot de superlichte 'carbon bike' ontwikkeld door de firma Lotus voor het werelduurrecord van Chris Boardman in 1992. En nog veel meer verrassende twee- en driewielers. Deze bijzondere verzameling, uniek in Frankrijk, is uitgesteld op ruim 600 m<sup>2</sup> in het gebouw van een voormalige aardappelmeelfabriek.

## 15 Rue Désiré Mathivet

In deze hele straat ziet u nog diverse middeleeuwse winkels. Elke ochtend haalden de handelaars de luiken (volets) van de ramen en plaatsten die op de vooruitstekende steen in de gevel, als tafels om hun waren op uit te stallen. Vandaar de uitdrukking "Trier sur le volet": 'met de hand uitzoeken'. De kerk van Sainte Madeleine (12e eeuw) is interessant vanwege het prachtige romaanse voorportaal. De voorgevel, waarin herbruikte stenen te herkennen zijn, draagt het wapen van Tournus (versterkte poort). Op de noordhoek is de rue des boucheries, de straat van de slagerijen. In de Middeleeuwen werden ambachtlieden gegroepeerd in gilden: de kleermakers, de kooplieden... in deze straat waren er dus de slaggers verzameld. Hier werden ook de dieren geslacht.

## 16 Rue de la Pompe

Deze straat markeert de noordelijke grens van het Romeinse castrum, zoals ook te herkennen aan de ronde vorm van de straat, gebouwd langs de muur van het Romeinse fort. De bewoners konden met de pomp drinkwater putten uit ondergrondse reservoirs, gebouwd in de Romeinse tijd.

## 17 Rue du Bac

Voordat er een brug over de Saône bestond, werd de oversteek gemaakt door een platbodempont, "un bac". In het midden van deze straat kunt u nog steeds de voet van een poort zien. Deze werd aan het begin van de 20e eeuw verwijderd om het verkeer beter te laten doorstromen. Het was de portiek van de "Piguettes", onderdeel van het verdedigingsstelsel aan de Saône-zijde.

## 18 Rues de la République & Greuze

Prachtige winkelpuien en gevels van particuliere herenhuizen, zoals op N°67. Tegenover de bioscoop, in de Greuzestraat 5, werd de schilder Jean-Baptiste Greuze geboren. Hij bracht hier zijn eerste jaren door, zoals blijkt uit de plaquette in de gevel.

Vanaf hier 2 opties:

- Doorsteken naar de Saône via de 'traboule', een overdekte gang tussen de huizen die de Rue de la République verbindt met de kades. Bij de uitgang van de traboule linksaf naar de brug
- Vervolg uw weg en volg de pijlen over de Rue de la République. Let vooral op fraaie 18e eeuwse gebouwen met de 'rocaille' schelpmotiefdecoraties op nr. 17.

## 19 De brug

Het heeft letterlijk eeuwen geduurd voordat Tournus haar brug kreeg; de eerste werd pas in oktober 1801 voltooid. Omdat Tournus in het koninkrijk Frankrijk lag, werd de andere oever, die daar niet onder viel, gebouwd in de Empire-stijl. Tournus was toen een grensstad. De monniken beheerden de veerboot, wat hen wat financiële inkomsten opleverde. De huidige brug is gebouwd in 1988. Tip voor fotografen: vanaf de linkeroever is het mooiste uitzicht op Tournus.

## 20 Place de la Cité

Omdat deze wijk soms overstroomd, hebben sommige huiseigenaren het hoogste waterpeil op hun gevel gemarkeerd (zie nr. 3 bis). De belangrijkste overstroming was in 1840. In de rue des saules bent u midden in de oude visserswijk. Aan de bovenkant van de gevels van sommige huizen zitten soms stenen met gaten. Werden ze gebruikt om de netten van de vissers uit te hangen? Of om de vissen te laten drogen? Of waren ze bedoeld om de tarwezakken naar de zolders omhoog te hijsen? Niemand weet er het fijne van.

## 21 Huis van Roy Guillaume

Dit 16e eeuwse huis zou toebehoord hebben aan een zekere Guillaume Roy, een grondbezitter. Let op de woordspeling! Prachtige kroonlijsten en hoeksculpturen.

Loop de Rue des Tonneliers omhoog, terug naar de abdij en het Office de Tourisme. Het circuit is volbracht!

**Wij danken u voor uw bezoek aan onze mooie stad, die ove - rigens een ideale uitvalsbasis is voor het ontdekken van de prachtige omgeving: Zuid-Bourgondië!**